

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Nr. de ieșire: 976
Data: 02.07.18

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. A. Lăpușeanu 28

Prin prezenta menționăm faptul că în procedura Curții de Apel Chișinău se află cauza penală în ordine de apel nr. 1a-941/18 (02-1a-10127-08052018), în privința inculpatului Bolboceanu Iurie Ion, a.n. 04.10.1969, în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 337 alin. (1) Cod Penal al Republicii Moldova.

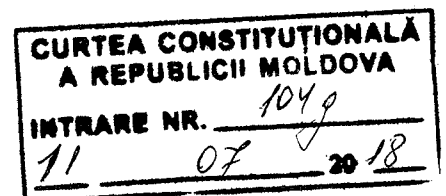
Vă remitem spre executare încheierea nr. 1a-941/18 (02-1a-10127-08052018) din 11 iunie 2018 privind realizarea controlului constituționalității prevederilor sintagmei „ *spionaj* ” din alin. (1) al art. 337 Codul Penal al Republicii Moldova, dacă contravin prevederilor art.art. 4, 20, 21, 22, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

Anexe:

- ✓ 1 copie încheiere (3 file);
- ✓ 1 copie cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate (14 file);
- ✓ 1 copie sentință a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2018 (7 file);
- ✓ 1 copie apelul a lui Bolboceanu Alexei Iurie din 27 martie 2018 (3 file);
- ✓ 1 copie apelului a avocatului Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion din 27 martie 2018 (7 file);

Judecător

Igor Mănescu

Dosarul nr.1a-941/18
02-1a-10127-08052018

Judecător: Serghei Papuha
Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, 26

Î N C H E I E R E În numele Legii

11 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Avînd în componența sa :

Președintele ședinței de judecată, judecătorul
judecătoriai

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatul inculpatului

Inculpatul

Igor Mănăscuță
Stelian Teleucă și Svetlana Balmuș
Olesea Slavinschi

Valentina Bradu
Gheorghe Malic
Bolboceanu Iuire

Examinând în ședință de judecată închisă cererea înaintată de Bolboceanu Alexei Iurie și avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de către avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion, împotriva sentinței judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2018, pe cauza penală de învinuire a lui Bolboceanu Iurie Ion de comitere a infracțiunii prevăzute de art.337 alin. (1) Cod penal al RM.

c o n s t a t ă :

Prin sentința Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2018, Bolboceanu Iurie Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 337 al. (1) Cod penal și i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 14 (paisprezece) ani în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 4 (patru) ani. Corpurile delictive - mijloacele bănești în sumă de 22280 dolari SUA, ridicate în cadrul percheziției din 17 martie 2017, de la domiciliul lui Bolboceanu Iurie au fost considerate ca bunuri provenite din activitate criminală și transmise prin sentință în contul statului. Corpurile delictive - două laptop-uri, un reportofon de model „Olimpus”, un telefon mobil de model „Samsung”, un telefon mobil de model „Nokia”, un telefon mobil de model „Iphone 6” a fost dispus prin sentință a fi restituite proprietarului legal, iar trei cartele SIM aflate în telefoanele respective de nimic. S-a încasat de la Bolboceanu Iurie în folosul statului 1548 (o mie cinci sute patruzeci și opt) lei, 50 bani cheltuieli de judecată.

Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că inculpatul Bolboceanu Iurie, fiind cetățean al Republicii Moldova, intenționat, a încălcat prevederile art. 56 al. (1) din Constituția Republicii Moldova, conform căruia, „orice cetățean este obligat să manifeste un devotament sacru față de țară”, precum și prevederile Legii cu privire la cetățenie nr. 1024 - XIV din 02.06.2000, potrivit căreia, „orice cetățean

27
este obligat să fie devotat Republicii Moldova, să respecte cu sfințenie Constituția și celelalte legi ale ei, să nu întreprindă nici o acțiune care i-ar prejudicia interesele și integritatea teritorială”.

În acest sens, într-o perioadă de timp necunoscută organului de urmărire penală, Bolboceanu Iurie a fost recrutat de către ofițerii Direcției Principale de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, care constituie serviciu de spionaj străin, primind însărcinarea de la acesta de a culege și transmite informații pentru a fi utilizate în dauna intereselor Republicii Moldova.

Astfel, în perioada 05 octombrie 2016 - 17 martie 2017, Bolboceanu Iurie, a avut mai multe întâlniri și discuții cu asistentul atașatului militar al Ambasadei Federației Ruse în Republica Moldova, pe numele Grudin Alexandr, care are statut de diplomat, dar de fapt este ofițer sub acoperire al Direcției Principale de Informații a Statului Major general al Ministerului Apărării al Federației Ruse, care este un serviciu de spionaj străin.

În cadrul acțiunilor de urmărire penală s-au stabilit elemente certe ale acțiunilor lui Alexandr Grudin în calitate de ofițer al unui serviciu străin de spionaj, exprimate prin efectuarea întâlnirilor sistematice și clandestine, aplicarea metodelor și tehnicilor speciale de contrafilaj, utilizarea canalelor securizate și ascunse de legătură, oferirea recompenselor bănești pentru însărcinările efectuate.

Totodată, în cadrul întâlnirilor avute, Bolboceanu Iurie i-a transmis lui Grudin Alexandr, care are statut de diplomat, dar de fapt este ofițer sub acoperire al Direcției Principale de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, date concrete anticipative privind strategiile și tacticile unor reforme legislative naționale de importanță majoră acumulate de la figuri politice decizionale, date personale și vulnerabilități a persoanelor cu funcții înalte în stat, promotori ai reformelor politice evoluția tactică a actiunilor de implementare a Acordului de Asociere dintre Republice Moldova și Uniunea Europeană, informații detaliate referitor la intențiile și planurile legislative ale grupurilor parlamentare de guvernământ bazate pe date culese din interiorii formațiunilor politice, informații cu potențial strategic, pasibile de a fi utilizate în daune intereselor Republicii Moldova.

Acțiunile inculpatului Bolboceanu Iurie au fost încadrate de către acuzarea de stat în baza art. 337 al. (1) din Cod penal, și anume trădarea de Patrie - adică, acțiunile intenționate, manifestate prin săvârșirea intenționată a acțiunilor în dauna suveranității și securității de stat a Republicii Moldova, prin spionaj, adică culegerea și transmiterea din însărcinarea serviciului de spionaj străin a altor informații contra unor remunerări materiale, pentru a fi folosite în dauna intereselor Republicii Moldova, instanța de fond constatând faptul dovedirii vinovăției inculpatului în setnița contestată prin apel.

Nefiind de acord cu sentința Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2018, Bolboceanu Alexei Iurie și avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion a declarat apel împotriva sentinței nominalizate, solicitând admiterea apelurilor, casarea sentinței primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Bolboceanu Iurie Ion să fie achitat de învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 337 alin.(1) Cod penal al RM și restituirea mijloacelor bănești în sumă de 22280 dolari SUA, ridicate în cadrul percheziției din 17 martie 2017 de la domiciliul lui Bolboceanu Alexei Iurie.

29
judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La fel, în cadrul hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 s-a hotărât ca, până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate să se prezinte Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de apel reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016, însă doar în partea ce ține de verificarea constituționalității prevederilor legale a art. 337 alin. (1) Cod penal, lege care urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei în fond în ordine de apel .

Or, obiectul excepției de neconstituționalitate invocate supra îl constituie art. 337 alin. (1) Cod Penal al RM, în special a cuvântului „*spionaj*” din alin. (1) art. 337 Cod Penal al RM, care în opinia solicitantului sesizării, nu este susceptibil de a fi în mod clar definit - care intră în categoria actelor cuprinse în art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția RM.

Totodată, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către un participant la prezentul proces penal- avocatul, Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion.

În plus, normele vizate în prezenta solicitare de ridicare a excepției de neconstituționalitate nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

La fel, normele procesuale invocate drept neconstituționale de către avocatul, Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion urmează a fi aplicate la examinarea prezentei cauze penale în ordine de apel.

În acest context, în speță sunt întrunite condițiile legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate doar a prevederilor art. 337 alin. (1) Cod Procedură Penală al RM, în special cuvântul „*spionaj*”.

Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de avocatul Gheorghe Malic în numele inculpatului Bolbcaenu Iurie Ion privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelurilor declarate de

28

La data de 11 iunie 2018, în ședința de judecată a instanței de apel avocatul Gheorghe Malic a înaintat o cerere în care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 337 și 338 din Codul Penal al RM, la general, și în particular a cuvântului "spionaj" din alineatul (1) art. 337 Cod penal, din sintagma "de serviciul de spionaj străin" și a expresiei "de spionaj" din alineatul (2) art. 337 Cod penal, a sintagmei "precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informație" și a expresiei "dacă spionajul este" din art. 338 din Codul penal, în sensul corespunderii acestora cu prevederile articolelor 4, 20, 21, 22, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova,

În ședința de judecată avocatul, Gheorghe Malic și inculpatul Iurie Bolboceanu în ședința de judecată a solicitat admiterea cererii.

Procurorul Valentina Bradu a solicitat respingerea cererii înaintate de avocatul, Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iruie Ion privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei formulată în sesizarea dată, ca nefondată, or, legislatorul în cazul dat s-a expus clar la interpretarea acestor prevederi legale.

Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul Penal consideră cererea înaintată de avocatul Gheorghe Malic în numele inculpatului Iurie Bolboceanu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, întemeiată parțial și o va admite din următoarele considerente.

În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) CPP, „Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”.

Potrivit art.135 alin.(1) lit. a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție”.

Aceleași stipulațiuni legale sunt reiterate și în art. 4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

La fel, Colegiul Penal notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către

30

Bolboceanu Alexei Iurie și avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 martie 2018, pe cauza penală de învinuire a lui Bolboceanu Iurie Ion de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 337 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

DISPUNE:

Se admite parțial cererea înaintată de avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Bolboceanu Iurie Ion privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru verificarea constituționalității prevederilor art. 337 alin. (1) Cod Penal, în special a cuvântului „spionaj” din alin. (1) art. 337 Cod Penal al RM, dacă contravin prevederilor art. art. 4, 20, 21, 22, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

În rest cererea avocatului Gheorghe Malic în interesele lui Bolboceanu Iurie Ion, se respinge ca fiind nefondată.

Încheierea este definitivă, însă este susceptibilă recursului la Curtea Supremă de Justiție odată cu fondul cauzei.

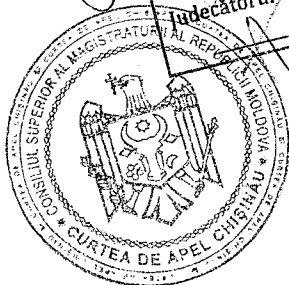
Președintele ședinței:

Igor Mănescu

Judecători:

Stelian Teleucă

Svetlana Balmuș

UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Biroul asociat de avocați "Pro Dreptate"

Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ 0-22-28-23-76, ☎ GSM 0-691-83-702

23 mai 2018

Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău

C E R E R E

Subsemnatul, avocatul Gheorghe Malic, în interesele dlui Bolboceanu Iurie, deoarece potrivit alin. (1) art. 67 Cod procedură penală, apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului, reprezintă interesele bănuțului, învinuțului, inculpatului, acordă asistență juridică **prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege**, conducându-mă de § 3 lit b) art. 6 din **Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale**, **S O L I C I T:**

- examinarea și admiterea prezentei cereri, care în virtutea alin. (1) art. 247 Cod procedură penală contribuie la respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părții apărării, de altfel potrivit alineatelor (2) și (3) art. 17, alin. (2) art. 314 Cod procedură penală, instanța de judecată are obligația să asigure inculpatului condiții indispensabile deplinei exercitări a drepturilor procesuale, care, în spete, deja sunt grav afectate, fapt ce va genera încetarea procesului și deja influențează negativ și asupra soluționării cauzei în termeni rezonabili;

- trimiterea în adresa Curții Constituționale, spre examinare, a Sesizării referitoare la controlul constituționalității prevederilor articolelor 337 și 338 din Codul penal al Republicii Moldova, la general, și în particular a cuvintului "spionaj" din alineatul (1) art. 337 Cod penal, din sintagma "de serviciul de spionaj străin" și a expresiei "de spionaj" din alineatul (2) art. 337 Cod penal, a sintagmei "precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații" și a expresiei "dacă spionajul este" din art. 338 din Codul penal, în sensul corespunderii acestora cu prevederile articolelor 4, 20, 21, 22, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În fapt, în viziunea apărării soluționarea cauzei penale nu este posibilă deoarece există incertitudini evidente privind constituționalitatea prevederilor articolelor 337 și 338 din Codul penal, la general, și în particular a cuvintului "spionaj" din alineatul (1) art. 337 Cod penal, din sintagma "de serviciul de spionaj străin" și a expresiei "de spionaj" din alineatul (2) art. 337 Cod penal, a sintagmei "precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații" și a expresiei "dacă spionajul este" din art. 338 din Codul penal, în sensul corespunderii acestora cu prevederile articolelor 4, 20, 21, 22, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, or acestea urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, aflate pe rolul instanței, respectiv, ultima este obligată să sesizeze Curtea Constituțională, fără a se pronunța asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate.

De altfel, conform alin. (6) art. 7 Cod procedura penală, Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau neconstituționalitatea unor prevederi legale **sînt obligatorii pentru ..., instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.**

Respectiv, trecem în evidență și invocăm necesitatea trimiterii în adresa Curții Constituționale, spre examinare, a Sesizării referitoare la controlul constituționalității acestor prevederi ale Codului penal, or, conform Hotărârii Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau neconstituționalitatea unor prevederi legale **sînt obligatorii** pentru instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Totodată, potrivit Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională a dispus, că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate

la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar **nu se pronunță** asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Potrivit Hotărârii menționate:

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

84. În cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr.18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (Coëme și alții v. Belgia, nr. 32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și Wynen v. Belgia, nr. 32576/96, § 41, CEDO 2002-VIII)”.

85. Totodată, în cauza *Pronina v. Ucraina* (no. 63566/00) Curtea Europeană a statut că dispozițiile Convenției Europene nu garantează dreptul de acces la o instanță cu competența de a invalida sau de a nesocoti o dispoziție legală, ori de a da o interpretare oficială acesteia. De asemenea, a reținut că prevederile art. 6 din Convenție nu garantează dreptul ca o instanță națională sau internațională să fie sesizată cu o chestiune prejudicială. În același timp, față de sistemul de drept ucrainean, în care persoanele fizice nu pot sesiza direct instanța constituțională, ci numai prin intermediul instanțelor de fond, care au o marjă de apreciere în privința sesizării, Curtea Europeană a statuat că instanțele au omis să analizeze cererea reclamantei din punctul de vedere al compatibilității cu dispozițiile constituționale, și prin urmare, ignorând acest aspect, deși el era specific, important și pertinent, au determinat încălcarea dispozițiilor art. 6 paragraful 1 din Convenție.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

88. În același timp, Curtea observă că... deși excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată la orice etapă a procesului până la pronunțarea hotărârii și în cadrul oricărei instanțe în ordinea exercitării căilor de atac (judecătorii, Curți de Apel, Curtea Supremă de Justiție), Curtea reține că, în vederea asigurării celerității procesului, părțile trebuie să aibă posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea judecătorului ordinar de respingere a cererii de ridicare a excepției.

Prin urmare, dacă ipotetic instanța ar refuza admiterea prezentei cereri, se impune a emite o Încheiere separată și prealabilă, pasibilă de a fi atacată cu recurs.

Cit privește obiectul și temeinicia sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, trecem în evidența toate argumentele invocate, de altfel fiind obișnuiți ca în aceasta cauza

penala cu desavirsire au fost respinse aproape toate cererile părții apărării, în orice ipoteza atenționăm instanța Curtea Europeană a Drepturilor Omului **obligă judecătorii să-și motiveze deciziile, fără argumente "stereotipe, abstracte, precum și contradictorii"!** Or, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), referindu-se la calitatea unei Hotărâri judecătorești stipulează imperativ, că Hotărârea trebuie, în principiu, să fie motivată. Calitatea hotărârii depinde de calitatea motivării.

O motivare buna este o **necesitate imperioasă și nu poate fi neglijată în favoarea celerității**, și cere ca judecătorul să aibă timpul necesar pregătirii hotărârii, or, pînă în **prezent nu am abținut o motivare**, care ar permite nu numai o mai buna înțelegere și acceptare a hotărârii de către justițiabil, fiind mai ales o **garanție împotriva arbitrarului**, pentru că cerința de motivare a hotărârii sale, obligă judecătorul să distingă mijloacele de apărare ale părților și să precizeze elementele care îi justifică decizia și o fac să fie conforma legii și, pe de altă parte, ea permite o înțelegere a funcționării justiției.

Conform standardelor enunțate, **motivarea trebuie să fie coerentă**, clară și lipsită de ambiguități și de contradicții, ea trebuie să **permită urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la aceasta**, trebuie să exprime respectarea **de către judecător a principiilor** enunțate de Curtea Europeană a (în special respectarea drepturilor la apărare și dreptul la un proces echitabil).

Motivarea trebuie să răspundă pretențiilor părților, adică diferitelor capete de **acuzare** și mijloacelor de apărare. Aceasta **garanție este esențială**, deoarece permite justițiabilului să se asigure că **pretențiile sale au fost examinate și deci ca judecătorul a ținut cont de ele**.

În conformitate cu **jurisprudența** Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, **motivarea ar trebui să evidențieze ca judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate**. Examinarea chestiunilor în **drept** trebuie să cuprindă aplicarea regulilor de **drept** național, european și internațional. **Motivarea va trebui neapărat să facă referire la prevederile constituționale relevante și la dreptul național sau european și internațional aplicabil**. De altfel, deoarece **invocăm încălcarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, în virtutea prevederilor alin. (4) art. 29 Cod procedura penală, este necesar ca instanța să-și **onoreze obligația și să se pronunțe motivat**, în hotărîrea emisă, **dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului**.

În drept, î-mi întemeiez cererea în baza dispozițiilor articolelor 8, 9, 17, al. (2) p. 6) art. 33, art. 54, art. 57¹, art. 67, 68, 69, art. 93-95, pct. 2) art. 97, articolele 244-247, art. 251, pct. 9) art. 275, art. 332, al. (4) pct. 1) art. 345, art. 350 din Codul de procedură penală.

Anexa: sesizarea Curții Constituționale, total, pe 18 file.

Cu respect,
Avocatul

Gheorghe MALIC

UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Biroul asociat de avocați "Pro Dreptate"

Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ 0-22-28-23-76, ☎ GSM 0-691-83-702

23 mai 2018

Curtea Constituțională
a Republicii Moldova

SESIZARE

în baza art.135 alin.(l) lit. a) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

Avocatul Gheorghe Malic, reprezentant și apărător al inculpatului Bolboceanu Iurie Ion în cadrul cauzei penale, aflate pe rolul judecătoriei Chisinau, sediul Riscani.

Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ GSM 0-691-83-702, e-mail: gmal64@mail.ru.

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect verificarea constituționalității prevederilor articolelor 337 și 338 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, la general, și în particular a cuvintului "spionaj" din alineatul (1) art. 337 Cod penal, din sintagma "de serviciul de spionaj străin" și a expresiei "de spionaj" din alineatul (2) art. 337 Cod penal, a sintagmei "precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații" și a expresiei "dacă spionajul este" din art. 338 din Codul penal al Republicii Moldova, în sensul corespunderii acestora cu prevederile articolelor 4, 20, 21, 22, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

1. În procedura Colegiului penal al Curtii de Apel Chisinau se află apelul părții apărării asupra sentinței judecătoriei Chisinau, sediul Riscani din 13 martie 2018 în privința lui Bolboceanu Iurie Ion, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (1) art. 337 Cod penal.

2. Bolboceanu Iurie, a fost învinuit că, fiind cetățean al Republicii Moldova, intenționat, a încălcat prevederile art.56 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, conform căruia, "orice cetățean este obligat să manifeste un devotament sacru față de țară", precum și prevederile legii cu privire la cetățenie nr.1024-XIV din 02.06.2000, potrivit căreia, "orice cetățean este obligat să fie devotat Republicii Moldova, să respecte cu sfințenie Constituția și celelalte legi ale ei, să nu întreprindă nici o acțiune care i-ar prejudicia interesele și integritatea teritorială". În acest sens, într-o perioadă de timp necunoscută organului de urmărire penală, Bolboceanu Iurie a fost recrutat de către ofițerii Direcției Principale de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, care constituie serviciu de spionaj străin, primind însărcinarea de la acesta de a culege și transmite informații pentru a fi utilizate în dauna intereselor Republicii Moldova.

Astfel, în perioada 05 octombrie 2016-17 martie 2017, Bolboceanu Iurie Ion, a avut mai multe întâlniri și discuții cu asistentul atașatului militar al Ambasadei Federației Ruse în Republica Moldova, pe nume Grudin Alexandr Vladimir, care are statut de diplomat, dar de fapt este un ofițer sub acoperire al Direcției Principale de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, care este un serviciu de spionaj străin.

În cadrul acțiunilor de urmărire penală s-au stabilit elemente certe ale acțiunilor lui Alexandru Grudin în calitate de ofițer al unui serviciu străin de spionaj, exprimate prin efectuarea întâlnirilor sistematice și clandestine, aplicarea metodelor și tehnicilor speciale de contrafilaj, utilizarea canalelor securizate și ascunse de legătură, oferirea recompenselor bănești pentru însărcinările efectuate. Totodată, în cadrul întâlnirilor avute, Bolboceanu Iurie Ion i-a transmis lui Grudin Alexandru Vladimir, care are statut de diplomat, dar de fapt este un ofițer sub acoperire al Direcției Principale de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, date concrete anticipative privind strategiile și tacticile unor reforme legislative naționale de importanță majoră acumulate de la figuri politice decizionale, date personale și vulnerabilități a persoanelor cu funcții înalte în stat, promotori ai reformelor politice, evoluția tactică a acțiunilor de implementare a Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, informații detaliate referitoare la intențiile și planurile legislative ale grupurilor parlamentare de guvernământ bazate pe date culese din interiorul formațiunilor politice, informații cu potențial strategic, pasibile de a fi utilizate în dauna intereselor Republicii Moldova.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, manifestate prin săvârșirea intenționată a acțiunilor în dauna suveranității și securității de stat a Republicii Moldova, prin spionaj, adică culegerea și transmiterea din însărcinarea serviciului de spionaj străin a altor informații, contra unor remunerații materiale, pentru a fi folosite în dauna intereselor Republicii Moldova, Bolboceanu Iurie a comis infracțiunea prevăzută de art. 337 alin. (1) Cod Penal al Republicii Moldova, adică trădarea de Patrie.

3. La data de 13 martie 2018, instanța de fond antrenând fără temeii legal un avocat din oficiu în schimbul avocatului ales de inculpat, după ce a finalizat prematur pretinsa cercetare judecatorească, și a purces la așa zisele dezbateri judiciare formale, și a pronunțat sentința de condamnare, fără a se permite prezentarea de către partea apărării a probelor sale și fără a se acorda posibilitatea de a lua cunoștință și a analiza pretensele probe ale acuzației și a pregăti dezbaterile judiciare, inclusiv fără examinarea măcar a tuturor probelor din dosar și celor invocate pentru a fi prezentate la judecarea cauzei, ne fiind soluționate toate cererile deja formulate, inclusiv Sesizările privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 337 și 338 Cod penal, și nici recursurile aflate pe rolul Curții de Apel, chiar și privind prelungirea măsurii preventiv, fără soluționarea carora, nu putea fi finalizată cercetarea judecatorească, cu atât mai mult, nu puteau fi susținute dezbaterile judiciare, grav fiind încălcate garanțiile acordate de alin. (1) și (2) art. 376 Cod procedură penală.

3.1. Este de menționat că instanța de fond nu s-a pronunțat motivat și prin încheieri separate pronunțate în mod public nici asupra cererilor și Sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 337 și 338 Cod penal, astfel grav ignorând prevederile alin. (6) art. 7 Cod procedură penală, conform cărora, Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt **obligatorii pentru ..., instanțele de judecată** și pentru persoanele participante la procesul penal.

3.2. Totodată fiind afectate și prevederile pct. 83-88 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2016 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, potrivit cărora verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**, în timp ce, judecătorii ordinari **nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale**, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, or, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea **prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional**, judecătorul ordinar **dobândește prerogative improprii instanțelor judecătorești**. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, **în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale...** excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată la orice etapă a procesului până la pronunțarea hotărârii și în cadrul oricărei instanțe în ordine exercitării căilor de atac (judecătorii, Curți de Apel, Curtea Supremă de Justiție), Curtea reține că, în vederea asigurării celerității procesului.

3.3. Respectiv, problema neconstituționalității ramine actuala, ne fiind solutionata pe fond.

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A CONSTITUȚIEI

4. În viziunea autorului sesizării articolele 337 și 338 din Codul penal, din care a fost dedusa „infrațiunea” de „*trădare de Patrie*”, chipurile săvârșită *prin spionaj*, de către dl. Bolboceanu Iurie, conform legiuitorului - *culegerea și transmiterea din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor Informații* - este definită extrem de vag în Codul penal, nu este una previzibilă pentru subiecții cărora se adresează această normă în măsura în care aceștia, inclusiv inculpatul, să fi avut conștientizarea și capacitatea de a-și putea adapta comportamentul întru respectarea Legii penale, ceea ce denotă că normele penale în referință sunt imprevizibile de aplicare univocă și, ca consecință – neconstituționale.

4.1. Astfel, ambele norme contestate prevăd pedeapsa identică, fără alternativă, destul de severa, doar cu închisoare de la 12 la 20 de ani, respectiv este aplicabilă cunoscuta axioma de proportionalitate, că cu cit este mai severă pedeapsa, cu atât mai clară trebuie să fie legea, care definește faptele pentru care se stabilește o astfel de pedeapsa, **aceasta fiind un garant contra arbitrariului**. Or, S. Bogdan, în mod justificat, susține că gravitatea efectelor unui act legislativ generează măsuri de compensare proporționale cu această gravitate; astfel, cu cât sunt mai grave efectele actului legislativ, cu atât mai extinse trebuie să fie măsurile de compensare.

4.2. În același timp normele vizate sunt expuse destul de intortochiat și conțin un sir de semne calificative, unele dintre care pot fi aplicate doar în condiții speciale, doar pe timp de război, ne fiind o suficientă delimitare și explicare specială, astfel încât să se înțeleagă, dacă celelate semne calificative, ar fi aplicabile tot **doar pe timp de război**, de conflicte militare, sau și în timp de pace?

4.3. Bunăoară, alin. (1) art. 337 din Codul penal, definește *trădarea de Patrie*, ca și *fapta săvârșită intenționat de un cetățean al Republicii Moldova în dauna suveranității, inviolabilității teritoriale sau a securității de stat și a capacității de apărare a Republicii Moldova, prin trecerea de partea dușmanului, spionaj, divulgare a secretului de stat unui stat străin, unei organizații străine sau reprezentanților lor, precum și acordarea de ajutor unui stat străin la îndeplinirea activității dușmănoase împotriva Republicii Moldova*.

4.4. Deci, dacă ne referim la calificativul *trădării de Patrie*, săvârșită *prin trecerea de partea dușmanului*, este firesc ca această acțiune poate fi comisă **doar pe timp de război**, deoarece doar în aceste condiții poate fi identificat *dușmanul*, fiind pasibil și actul de *trecere de partea dușmanului*.

4.5. Pe cînd, următoarele calificative ale *trădării de Patrie*, săvârșită *prin spionaj, prin divulgare a secretului de stat unui stat străin, unei organizații străine sau reprezentanților lor*, deși la prima vedere, eventual ar putea fi comise, cît pe timp de război, atît și de pace, incertitudinea este provocată de expunerea legală contestată, în care aceste semne fiind consecutive, nu au nici o oarecare explicație distinctă, inclusivă sau exceptivă, din partea legiuitorului, chiar și dacă prevederile art. 3 alin. (2) din Codul penal, interzic interpretarea extensivă și defavorabilă persoanei a legii penale, fiind pasibilă aplicarea doar în *sensu stricto*, or, speta denotă că garant efectiv contra abuzului nu constituie nici chiar recomandările Comisiei de la Veneția, precum că prevederile penale naționale... urmează să fie interpretate în sens restrîns și aplicate cu un grad înalt de prudență.

4.6. Încheie acest sir consecutiv de semne calificativul *trădării de Patrie*, săvârșită *prin acordarea de ajutor unui stat străin la îndeplinirea activității dușmănoase împotriva Republicii Moldova*, aceste acțiuni fiind pasibile a fi comise, doar pe timp de război, sau nemijlocit înainte de declararea proprie a războiului, cînd și are loc *îndeplinirea activității dușmănoase împotriva Republicii Moldova*, ceea ce nu avem în raport cu Federația Rusă, cu care nu ne aflăm în stare dușmănoasă.

4.7. În susținerea alegațiilor de neclaritate și imprevizibilitate a legii penale contestate, așa cum este specificat și în rechizitoriu, menționăm că cauza dlui Bolboceanu Iurie este *prima din istoria de după proclamarea Independentei Republicii Moldova*, respectiv nu sunt careva explicații distincte din partea legiuitorului precum nu există nici o practică judiciară, cu ajutorul cărora inculpatul ar fi putut să-și adapteze comportamentul în sensul respectării Legii penale.

5. Pe cale de consecință, având în vedere ipotezele relatate în punctele 4.3 – 4.7., lipsa oricărei explicații distincte din partea legiuitorului și a practicii judiciare, ținând cont de posibilitatea aplicării legii penale doar în *sensu stricto*, odată ce expunerea consecventă a semnelor calificative, **se leagă între ele și se finalizează cu sintagma de legătură, precum și** (conjunctia și care înseamnă, și una și alta, și nu admite o alternativă de semne calificative-n.m.), rezulta ca preținsele fapte ar constitui infracțiune, **doar** dacă cuprind în sine **și acordarea de ajutor unui stat străin la înfăptuirea activităților dușmănoase împotriva Republicii Moldova**, fiind pasibile de calificare penală doar dacă au fost comise pe timp de război, sau nemijlocit înainte de declararea proprie a războiului, cind și are loc înfăptuirea activității dușmănoase împotriva Republicii Moldova, ceea ce nu avem în raport cu Federația Rusia, cu care nu ne aflăm în stare dușmănoasă.

6. În această privință, pentru a se asigura claritatea, previzibilitatea și posibilitatea de aplicare în continuare a normelor penale în referință, ca exemplu reușit, aducem TITLUL X - Infracțiuni contra securității naționale - din Codul penal al României, adoptat prin Legea nr. 286/2009, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 510 din 24/07/2009, în vigoare la data de 1 februarie 2014, care **nu a făcut un amestec de elemente eterogene**, parțial chiar incompatibile, așa cum sunt expuse în articolele 337 și 338 din Codul penal al Republicii Moldova, conținând câteva articolele separate, de la nr. 394 pînă la nr. 400, norme distincte, care delimitează acțiunile, cit în funcție de subiect, atît și timp în care pot fi comise, precum și diferența de semne calificative, specificînd exact, că actele de *trădare de Patrie și spionaj*, așa cum rezulta și din doctrina penală, sunt identice, **diferența fiind exclusiv doar în aceea**, ca primele pot fi savîrșite **doar de către cetățeanul autohton**, pe cînd ultimele, sunt pasibile de incriminare **doar dacă au fost comise de cetățeanul străin sau apatrid**.

6.1. Respectiv, ținînd cont de doctrină, de bunele practici, de *sensu stricto* al legii penale și de logica lucrurilor, **constatăm a fi neclară, imprevizibilă, dar și alogică ipoteza și semnul calificativ**, prevăzut la art. 337 alin. (1) din Codul penal, precum că infracțiunea de *trădare de Patrie*, ar fi pasibilă a fi săvîrșită *prin spionaj*, prima fiind pasibilă a fi comisă doar de către cetățeanul Republicii Moldova, pe cînd *spionajul*, invers, doar de cetățeanul străin sau apatrid, așa ca juridic și logic aceste noțiuni sunt incompatibile, precum *trădarea de Patrie*, **nu este pasibilă a fi săvîrșită prin spionaj**, și vice versa.

7. Cu referire la neclaritatea, imprevizibilitatea de aplicare univocă și, ca consecință - neconstituționalitatea articolului 338 din Codul penal, care se impune a fi aplicat în speță în virtutea semnului calificativ, prevăzut la art. 337 alin. (1) din Codul penal, precum că infracțiunea de *trădare de Patrie*, incriminată dlui Bolboceanu Iurie, ar fi fost săvîrșită *prin spionaj*, invocăm ca această normă conține câteva expresii **generale, unele din care nici nu pot fi aplicate într-o normă de drept penal**.

7.1. Astfel, potrivit normei vizate, *spionaj* ar însemna, *transmiterea, precum și sustragerea sau culegerea de informații ce constituie secret de stat în scopul transmiterii lor unui stat străin, unei organizații străine sau agenturii lor, precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații pentru a fi folosite în dauna intereselor Republicii Moldova, dacă spionajul este săvîrșit de un cetățean străin sau de un apatrid*.

7.2. Respectiv, noțiunile *secret de stat... stat străin, ... organizație străină, serviciu de spionaj străin*, sunt noțiuni raportate la subiectul infracțiunii, adică *cetățeanul străin sau apatridul*, desigur lingvistic, logic și juridic, adesea este imposibilă corelația de cuvinte *stat străin, ... organizație străină, serviciu de spionaj străin*, cu referire la subiectul infracțiunii, pornind de la ipoteza că *spionajul este săvîrșit de un cetățean străin*, care de regulă, ca și în speță - *Grudin Alexandr*, este cetățean, anume al statului, caruia precum că se transmiteau *alte informații* din Republica Moldova, or, în sirul logic, nu se încadrează expresia *transmiterii anumitor informații unui stat străin*, ne fiind clar, *străin pentru statul străin*, sau *străin pentru cetățeanul străin*, fie *străin*, pentru inculpat???

7.3. Prin urmare deducem că datorită formulei de expunere gresită, de către legislator, normă vizată, nu este previzibilă și pasibilă de aplicare, de altfel traducerea *mot-a-mot* din rusă a expresiilor *иностранный организации ... иностранной разведки и иностранным гражданином*, nu este corectă și adecvată cu *stat străin, ... organizație străină, serviciu de spionaj străin și cetățean străin*, deoarece cuvîntul *иностранный...*, în diferite cazuri, se raportează la **alt stat-иная страна, organizație străină, ci organizație a altui stat - иностранной организации, cetățean al altui stat-иностранном гражданином**, toate cu referire nu la ceva *străin* nedeterminat, ne fiind clar străin pentru cine?

7.4. Nu este clar, straint pentru alt stat-decit statul care incriminează fapta, sau strain in raport cu o persoana fizica, in sens ingust si doar in raport cu alcineva, strain pentru cineva, strain cuiva? În cazul dat, nu este clar, cuvintul *straint* este, fie pentru cetateanul Republicii Moldova, fie pentru cetăţeanul străin sau pentru apatrid, ceea ce nu rezulta clar si univoc din continutul normei contestate.

8. Art. 337 alin. (2) precum si art. 338 din Codul penal contin citeva expresii tautologice, care nu pot fi utilitate in a definitiva o infractiune si nu pot constitui o normă penală, aceasta se refera la traducerea stilistica, dar juridic gresita din rusă a expresiei иностранной разведки, drept *serviciul de spionaj strain*, or termenul *spionaj*, este explicat prin propria expresie, fapta comisa din însărcinarea serviciului de *spionaj strain* si, dacă *spionajul* este săvârşit de un cetăţean străin sau de un apatrid.

8.1. Dacă facem o comparatie, destul de clare si relativ mai previzibile sunt toate normele penale ale statelor, prezentate in anexa, Federatia Rusa, Belarus, Ucraina, Cazahstan, Armenia, Estonia si Uzbekistan, care contin, anume expresia, *иностранная разведка*, in sens ca serviciu de recunoastere, serviciu secret, serviciu special, serviciu de informații, ale altui stat, in sa *serviciu de spionaj strain*, pentru ca dacă ne referim la expresia *serviciu de spionaj strain*, aceasta prin sine constituie o faptă infractională, o organizatie criminală. Or, pentru a determina ca pretinsa fapta ar fi fost comisa din însărcinarea serviciului de *spionaj strain*, mai intii de toate trebuie de consumat in prealabil, ca si o alta infractiune faptul că serviciul straint, este un serviciu de *spionaj*, apoi constatat in ordinea stabilita de lege, sau cel putin declarat politic, anterior incercarii de racolare, astel incit subiectii cărora se adresează această normă să fie în măsura să poată conştientiza de a-si putea adapta comportamentul în sensul respectării Legii penale, care la moment, stabileste ca *spionaj* constituie doar legaturile respective doar cu o organizatie de *spionaj*, apriori declarată si cunosută a fi astfel.

8.2. Gresita este si expunerea din art. 338 Cod penal, dacă *spionajul* este săvârşit de un cetăţean străin sau de un apatrid, or in formulele legale corecte, ale normelor penale a statelor mentionate, corect ar fi utilizat nu cuvintul tautologic, dacă *spionajul* este săvârşit, ci dacă *fapta* (nu *spionajul-n.m.*) este săvârşită de un cetăţean străin sau de un apatrid ...

8.3. Pe de alta parte, daca ar fi adevarate pretinsele fapte, expuse in invinuire, precum că "Direcția Principală de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, constituie serviciu de spionaj strain", cel putin trebuia măcar sa fie pornita o cauza penală pentru infractiunile, prevazute de articolele 284 si 338 Cod penal al Republicii Moldova, *crearea sau conducerea unei organizații criminale*, pentru *spionaj*. Măcar asa putea cumva fi constatat faptul ca "Direcția Principală de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, ar constitui serviciu de spionaj strain", fără aceasta este imposibilă o incriminare a cuiva, care chiar si daca are legaturi cu aceasta directie, pină cind nu este constatat ca fiind consumat faptul, că ar constitui serviciu de spionaj strain", nu este pasibilă infractiunea, or *spionaj* constituie infractiune, prevazută de art. 338 Cod penal al Republicii Moldova, si odata ce nici macar nu a fost pornita o cauza penală, anume pe infractiunile, prevazute de articolele 284 si 338 Cod penal, atunci inseamna, fie ca aceasta afirmatie este falsă, fie ca se tainuie infractiunea de la evidenta, *tertium non datur*?

8.4. Faptul ca nu este nici măcar pornita o cauza penala denota inversul, ca invinurea este falsa, abstracta, ireala si absurdă, pentru că chiar si in versiunea acuzarii, dl. Bolboceanu Iurie nici nu putea sa cunoasca, precum că "Direcția Principală de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, ar constitui serviciu de spionaj strain", nu putea să-și adopteze conduita, nu putea să cunoasca cu certitudine, cind fapta sa va fi o infractiune, si nici nu își putea dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, adica a intilnirilor cu persoanele vizate, or, nu cunoastea ca acestia sunt sau ar fi spioni, din care considerente, nu a prevăzut si nici nu putea sa prevadă pretinsele urmări prejudiciabile, respectiv nu putea si nici nu si le-a dorit, la fel cum nici nu putea si nu admitea, în mod conştient, survenirea acestor urmări, daca in genere au survenit careva urmări prejudiciabile, capabile a fi folosite în dauna intereselor Republicii Moldova, care în virtutea gravitatii sale, adevat ar fi pasibile de o pedeapsa atit de gravă, cu închisoare de la 12 la 20 de ani...

8.5. În această formulă, normele vizate ca fiind tautologice, ne clare, si imprevizibile, nu sunt pasibile de aplicare, or daca am admite ipotetic, că o instanță de judecata l-a recunoscut vinovat pe dl Bolboceanu Iurie de comiterea infractiunii incriminate, aceasta ar insemna ca contrar prezumției de nevinovatie, totusi se prezuma, precum că Grudin Alexandr Vladimir ar fi spion, iar "Direcția

Principală de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, ar constitui un serviciu de spionaj strain", la fel cum concomitent, acestia ar fi și "condamnați", fiind prezumate, cit starea de fapt infraccională, în care ei se află și în continuare, atit și vinovatia lor, ca și persoană fizică/persoana juridică - instituție sau organizație "criminal", desi lor nici măcar nu le-a fost formulată o invinuire, și nici nu sunt trimisi în judecată.

8.6. Urmare a **traducerii stilistice, juridic ne corecte, adecvate și previzibile**, inevitabil și evident se incalca prezumtia de nevinovatie, dreptul la un proces echitabil și alte garanții contra abuzului, pentru că **contrar** prevederilor articolelor 4, 20, 21 și 22 din Constituție, normele de drept contestate, **conditionează definiția infraccțiunii și posibilitatea aplicării legii penale doar în cazul cind pretinsa faptă este legată de o altă situație de drept, care apriori reprezintă o infraccțiune cind persoana este racolată**, nu simplu, de иностранная разведка, în sens ca serviciu de recunoastere, serviciu secret, serviciu special, serviciu de informații, ale altui stat, **ci neapărat și doar în forma infraccțională, de un serviciu de spionaj strain**, fiind necesară starea juridică, de raport cu un subiect ce a comis anterior, o altă faptă infraccțională, o organizație criminală.

8.7. Altfel spus, deoarece cetateanul Republicii Moldova este liber a fi încadrat sau angajat în oricare serviciu, **despre care nu știe ca ar fi contrar legii**, rezulta ca pînă cind acesta nu cunoaște **cu exactitate** că pretendentul angajator, instituția sau persoana, ar fi un **serviciu de spionaj strain**, în sens direct și infraccțional, el **nu poate constientiza caracterul prejudiciabil** al preținsei fapte a sale, or pentru a aplica norma penală în redacția actuală, este necesar, ca înainte de încercarea de angajare în serviciu, **sa fie notoriu, mai întii consumat în prealabil**, ca și o altă infraccțiune de spionaj, apoi constatat în ordinea stabilită de lege, printr-o soluție judiciară definitivă, sau cel puțin printr-o declarație politică, după caz, chiar și a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, serviciului național antispijonaj, **astfel încit sa se comunice cetatenilor, ca cutare serviciu, că cutare persoană, în speta, că Grudin Alexandr Vladimir, chiar și dacă are statut de diplomat, acreditat în Moldova, de fapt, ar fi un spion**, și cel mai principal, fără nici un dubiu, că *Direcția Principală de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse*, dacă astfel exista, să fie declarat și constatat faptul, fără presupuneri, ci echivoc, **că este un serviciu de spionaj strain**.

9. Aceasta nu este o simplă ipoteză, ci un garant contra arbitrariului, pe care nu-l implică imperativ legea contestată, pentru ca doar așa cetatenii, **ar fi în măsura să poată constientiza de a-si putea adapta comportamentul în sensul respectării Legii penale, astfel încît cetetenii să poată pretinde și la aplicarea prevederilor alin. (2) art. 337 din Codul penal**, pentru a pretinde a fi liberat de răspundere penală, chiar și dacă a fost racolat de serviciul de spionaj (corect și pasibil doar de informații-n.m.) străin pentru înfăptuirea unei activități dușmănoase împotriva Republicii Moldova, dacă el nu a săvîrșit nici un fel de acțiuni pentru realizarea însărcinării criminale primite, pentru a putea declara, de bună voie autorităților despre legătura sa cu serviciul de spionaj străin.

9.1. Apropos, aceasta prevedere legală este unica modalitate de asigurare efectivă a securității statului contra **spionajului** real și de a persecuta oricare tentativă de spionaj, anume la faza incipientă, scopul combaterii fiind la propriu **spionajul** și nu propriii cetateni, care astfel, dacă ar fi fost mai clara legea, nici nu ar putea să ajungă la comiterea preținsei *trădări de Patrie*, or adesea, ca și în speta cetatenii, **nici nu au de unde cunoaste, că ar putea fi sau ca sunt antrenati în astfel de activități**, fiind obligatia pozitivă și legală, a statului, la general, a Procuraturii pentru Combatarea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, **de a aplica toate prevederile legale, dacă acestea ar fi fost univoc clare și adecvate scopului**.

9.2. În aceasta privință se menționează, că cauza penală a fost pornită la 23 august 2016, în *personam*, în privința a 4 angajați ai Ambasadei Federației Ruse în Republica Moldova, care precum ca colectează informații. Temeiul juridic pentru pornirea acestei cauze penale este art. 338 Cod penal și nu și art. 337 Cod penal, așa cum fals se sustine în mai multe ordonante ulterioare. Or, cunoscînd ca o cauză penală se porneste pentru a cerceta fapte deja comise pînă la declansarea procesului penal în spetă pînă la data de 23 august 2016, conchidem ca obiectul urmării penale în cauza penală nr. 2016018212 puteau constitui doar **preținsele fapte ale celor 4 angajați ai Ambasadei Federației Ruse**, expres vizati în ordonanta de pornire a urmării penale, și care se refera doar la spionaj, nu și la pretinsa trădare de Patrie, care precum ca ar fi urmat a avea loc mult mai tîrziu, în perioada 05 octombrie 2016-17 martie 2017.

9.3. Pe de alta parte, scopul principal si prioritar al legii, la general si al legii penale, la particular, este **nu de a permite, a stimula sau insinua comiterea unei fapte**, pentru a mima sau medietiza faptul "combaterii fructuoase" a pretinselor fapte monitorizate din timp, or, din perspectiva principiului *ultima ratio*, cit in materie de legiferare penală, atir si propriu aplicarea legii penale, nu este pasibil să se admită dezvoltarea controlată a posibilelor fapte, pentru a se aduce atingere valorilor sociale ocrotite, **astfel incit această atingere să prezinte în artificial sau abstract un anumit grad de intensitate și gravitate, care să justifice sancțiunea penală, importantă majoră avind eventuala, evidenta si adecvata activitate profilactica**, fără a se admite a surveni pretinsele consecințe prejudiciabile, la concret in spetă, fără a se admite a se prejudicia interesele Republicii Moldova, fără a se admite înfăptuirea reală a careva *activității dușmănoase împotriva Republicii Moldova*.

9.4. De altfel, Republica Moldova in persoana organelor de resort, **nici nu era in drept a monitoriza pasiv pretinsul spionaj**, mai cu seamă, pentru a admite, a insoti si a se ajunge la pretinsa *tradare de Patrie*, or, daca in realitate ar fi fost prezente elementele infractiunii, fiind culese real careva informatii, capabile a *fi folosite in dauna Republicii Moldova*, evident ca în virtutea alin. (3) art. 55 Cod procedură penală, organul de urmărire penală, inclusiv Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale **era obligată a interveni prompt si efectiv**, chiar de la inceput, cel tirziu imediat la data de 23 august 2016, cind a pornit cauza peală, avind **obligatia pozitiva de a lua toate măsurile necesare pentru prevenirea și curmarea infractiunii**.

9.5. Curmarea pro activă a infractiunii la fel în **pozitia statică** din 23 august 2016, constituie **obligatia pozitiva si a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova**, care fiind **organ abilitat, în virtutea art. 2 liter a) Din Legea nr. 59 din 29.03.2012** privind activitatea specială de investigații, avea sarcina de *relevare a atentatelor criminale, de prevenire si curmare a infractiunilor*, ANUME in starea statica, prezentă la faza depistată, 23 august 2016, avind obligatia **de a preveni si curma infractiunea, fara a juca in continuare de-a spionii si ulterioara tradare de Patrie**.

9.6. Or, odată ce principiul *ultima ratio*, cit si **legea expres impun obligatia pozitiva a statului, de a interveni prompt in profilaxia pretinsei infractiuni**, cel tirziu odată cu pornirea cauzei penale, si deoarece nu s-a intervenit in acest sens, inseamnă, **fie că nu era temei, de a se interveni, pentru că nu erau pretinsele elemente ale infractiunii, la acel moment fiind lipsa faptul infractiunii, fie ca s-a procedat ilegal si abuziv, si prin necurmarea cuvenită, promptă și efectivă, a spionajului** ca atare, anume organele statale, de urmarire penala si de investigatii speciale, au provocat survenirea pretinselor consecinte, inclusiv si asa zisa sau **pretinsa tradare de Patrie**, care precum ca **ar fi urmat a avea loc, mult mai tirziu, în perioada 05 octombrie 2016-17 martie 2017**, desi dacă nici ulterior, nu a fost stabilit un pretins flagrant, de transmitere a careva informatii, cee ace inseamna ca nu a fost realizat nici un element al faptei, nici un element al pretinsei infractiuni, in final, ne existind nici un temei pentru trimiterea cauzei in instanta de judecată si mentinerea persoanei in arest.

9.7. Mai mult ca atit, chiar si daca ar fi fost temei pentru a porni o cauza penala si a infaptui careva masuri speciale de investigatii, oricum principiul *ultima ratio*, si **legea nu admite ignorarea obligatiei pozitive a statului prin ne curmarea faptelor la momentul static, cel tirziu la 23 august 2016, prin a ne interveni promptă in curmarea pretinsei infractiuni, de spionaj, astfel incit, ulterior, nu ar fi avut cine al recruta** pe Bolboceanu Iurie, la fel cum nu ar fi fost pasibil si nu ar fi avut cu cine el sa se intilneasca ulterior, **în perioada 05 octombrie 2016-17 martie 2017, inclusiv cu atașatului militar al Ambasadei Federației Ruse în Republica Moldova, pe nume Grudin Alexandr**, care nu mai trebuia sa fie in tara, urma a fi declarat **imediat persona non grata**, daca intr-adevar fi fost *spion*, ofițer sub acoperire al Direcției Principale de Informații a Statului Major General al Ministerului Apărării al Federației Ruse, care **ar fi un serviciu de spionaj strain**. Doar asa, si astfel oricine, inclusiv inculpatul **ar fi cunoscut aceste circumstante si nu ar fi fost pasibil nici sa fie "racolat"**, nici sa poata ulterior avea careva intilniri, cu atit ma mult, nici sa comita careva fapte, mai cu seama sa *culeaga sau sa transmita careva informatii*, ne fiind pasibilă a fi provocată **pretinsa tradare de Patrie**, care precum ca **ar fi urmat a avea loc, mult mai tirziu, în perioada 05 octombrie 2016-17 martie 2017**.

10. Pasivitatea, după noi, mai mult abuzivă a organului de urmărire penală, inclusiv a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale si a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, a fost pasibila datorită **faptului că legislatia nu contine careva garantii contra abuzului lor, si nu stabileste careva responsabilitate** in cazul in care ei singuri **provoaca si insinuiaza dezvoltarea** monitorizata a pretinsei fapte infractiionale, pentru a raporta o reusita a activitatii sale, asa cum s-a procedat la data de 20 martie 2017, cind Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale impreuna cu Serviciul de Informații și

Securitate al Republicii Moldova au realizat o conferință de presă, fiind medietizat excesiv cazul, cu oferirea de "detalii" despre reținerea inculpatului, în cadrul căreia, contrar principiului prezumției de nevinovăție, depășind limitele descrierii unei stări de suspiciune, s-a reflectat sentimentul ca persoana în cauză este vinovată (vezi, *printre altele, pct. 38 a Hotărârii Didu împotriva României din 14 aprilie 2009, Leutscher împotriva Olandei, 26 martie 1996, AŞ 31, Culegere 1996-II*), astfel fiind "constatat și încurajat publicul referitor la vinovăția lui, "justificând temeinicia reținerii".

10.1. Ba mai mult, fiind întrebat în cadrul conferinței de presă de către ziaristi, de unde acumula Iurie Bolboceanu informațiile, ținând cont de faptul că din noiembrie 2014 nu mai deține funcții în stat, procurorul Anatolie Pitel, a spus pentru ZdG că *fostul deputat avea „foarte multe contacte, prieteni care sunt în continuare funcționari și persoane importante în stat”*. La aceste constatări, susținut de procurorul, *s-a ajuns după șase luni în care Iurie Bolboceanu a fost filat, iar convorbirile sale telefonice – înregistrate*. Întrebat cât de corect este ca în cele șase luni **autoritățile să permită, fără a interveni**, furnizarea informațiilor despre Republica Moldova unui serviciu secret al altui stat, procurorul Pitel a spus că „*scopul urmărit (reținerea și tragerea la răspundere penală-n.m.) a fost superior riscului care predomină prin transmiterea datelor*”, ori acestea „*nu prezentau un risc atât de mare*”, astfel, evident procurorul **a recunoscut ca pretinsa fapta nu conține gradul necesar de pericol ca să fie calificată ca infracțiune**, care ar justifica reținerea și arestul, cu atât mai mult o pedeapsă atât de aspră, rezultând ca legea contestată permite *generalitatea formulării urmărilor prejudiciabile, fiind eminent și real riscul și consecințele, ca organele judiciare aplică articolele 337 și 338 Cod penal nu în calitate de infracțiune materială, ci ca una formală, adică doar în baza constatării acțiunilor incriminate, făcând abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile*. Or, în Hotărârea nr. 14 din 27 mai 2014, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat că **formulările generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea e coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii**.

10.2. Prin urmare conchidem că dispozițiile normelor vizate, ce urmează a fi aplicate în speta conțin expresii generale vagi, care pot fi interpretate extensiv și imprevizibil, așa cum *transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații...*, or prin *alte informații* ca și în speta pot fi incriminate, orice dorește partea acuzării, inclusiv expresii generale și nelimitate în conținut, așa cum *date NE concrete chipurile anticipative privind strategiile și tacticile unor (care reforme-n.m.) reforme legislative naționale de importanță majoră, ..., date personale și vulnerabilități a persoanelor cu funcții înalte în stat*-divulgarea unor pasibile date personale, ale unot oarecar persoane, ca fiind alte informații..., evoluția tactică a acțiunilor (care acțiuni?-n.m.) de implementare a Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, informații detaliate (care informații la concret-n.m.) referitor la intențiile și planurile legislative ale grupurilor parlamentare de guvernământ.. (care planuri, ale cui, la concret-n.m.), informații cu potențial strategic (care informații, la concret-n.m.).

10.3. Deci, sintagma contestată "*precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații*", este în atât de imprevizibilă, încât interpretarea și determinarea **pretisnelor altor informații, ca semn calificativ sau element al faptei de spionaj**, și face în exclusivitate *la discreția subiectivă a celor care aplică legea penală*, care ca și în spetă, a inclus imprevizibil orice informații, orice date, inclusiv expresii generale, cu caracter de judecată de valoare și nelimitate în conținut, precum *divulgarea unor pasibile date personale, unor pasibile vulnerabilități a unor persoane etc*, fapt care pe de o parte, denotă imprevizibilitatea și nelămurirea acestei norme legale, ca urmare, pe de alta, *justifiabilul se găsește într-o stare de insecuritate juridică absolută*, ceea ce cade sub incidența constatărilor recente ale Curții Europene în cauza Prigală v Republica Moldova, 13 februarie 2018, §§ 38-40, care a reiterat, că *interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană*.

11. În confirmarea ipotezei că la incriminarea faptei contestate Legiuitorul nu a ținut cont de principiul proporționalității menționat ca în jurisprudența sa, inclusiv în Hotărârea din 28 martie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 307 din Codul penal (sesizare nr.155g/2016), Curtea Constituțională, a reținut că, *în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „ultima ratio”, care semnifică că legea penală este unica măsură ce poate atinge scopul*

urmărit, altele de ordin civil, administrativ, disciplinar etc. fiind ineficiente în realizarea acestui deziderat. În aceeași ordine de idei, Curtea a reținut că, din perspectiva principiului „ultima ratio” în materie penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală, cu atât mai mult, atât de severa.

11.1. Curtea a reamintit că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. În acest sens, Curtea a subliniat că, în conformitate cu principiul interzicerii interpretării extensive a legii penale, analogia nu este niciodată permisă în dreptul penal în detrimentul inculpatului. Dimpotrivă, în domeniul penal, legea este de strictă interpretare. În acest context, însăși Constituția, în articolul 22 garantează că nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos, mai cu seamă cu gradul prejudiciabil, anume de nivel penal, și cu o pedeapsa atât de severa.

11.2. Deducția expusă rezultă și din dispozițiile art. 22 din Constituția Republicii Moldova¹, art.11.2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului², conform cărora “Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul în care a fost sfârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.”

11.3. În același timp, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor omului (cazul (BAŞKAYA și OKÇOUĞLU contra TURCIEI; CANTONI contra FRANȚEI) privind aplicarea art. 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților Fundamentale la fel susține principiul că persoana poate fi pedepsită numai în baza legii (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

11.4. Prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 22.11.1995, pronunțată în cauza S.W. versus Regatul Unit, CtEDO a reținut că „... art. 7 nu se limitează la interzicerea aplicării retroactive a legii penale în detrimentul acuzatului. Acest articol consacră de asemenea într-un mod general și principiul penal „*nullum crimen, nulla poena sine lege*” precum și principiul, conform căruia o lege penală nu poate fi interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului în special prin analogie...” (§ 35 al Hotărârii CtEDO). În continuare CtEDO a reținut că art. 7 urmează a fi interpretat și aplicat așa cum rezultă din obiectul și scopul lui, și în așa mod încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmărilor și condamnărilor penale arbitrare...” (§ 34 al Hotărârii CtEDO).

11.5. De aici reiese că principiul clarității și securității juridice, imperativ susține, că norma de drept trebuie să fie formulată în așa mod încât fiecare individ din conținutul acesteia, după caz chiar și cu ajutorul interpretărilor judecătorești, să înțeleagă univoc sau explicit ce acțiune sau omisiune va atrage după sine răspunderea sa.³ Cu alte cuvinte legea trebuie să fie previzibilă și accesibilă, sau atât infracțiunile cât și pedepsele pentru săvârșirea acestora trebuie să fie explicit prevăzute de lege.

12. Pe cale de consecință constatăm că legea nu acorda un grad de claritate, astfel încât persoana să-și adopteze conduita, să cunoască cu certitudine, cind fapta sa va fi o infracțiune, ceea ce reprezintă o încălcare a articolului 4 și 22, în coraborare cu articolele 23 și 54 din Constituție, or referitor la exigențele de claritate și previzibilitate ale normei contestate sub aspectele vizate, menționăm că acestea vin în contradicție și cu prevederile alin. (2) art. 23 din Constituție, conform cărora, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. În cazul dat, în viziunea noastră, prin publicarea unei legi neclare, prin omiterea reglementării unor definiții logice de determinare a însușirilor proprii ale acestor noțiuni, previzibile și accesibile, care ar conține garanții contra abuzului, statul nu a asigurat accesibilitatea acestei legi.

13. Este de menționat că în Hotărârile sale, Curtea Constituțională a reținut că în virtuterea garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene. Or, prin Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999 privind

¹ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994, în vigoare din 27.08.1994

² În vigoare pentru Republica Moldova din 12 septembrie 1997.

³ Микле де Сальва. Прецеденты Европейского Суда по Правам Человека. Судебная практика с 1960 по 2002 г.- Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2004, p.516-517.

interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

13.1. În aceeași ordine de idei, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001, Curtea a menționat că „*practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*”.

13.2. În Hotărârea nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

13.4. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 (& 105-109), Înalta Curte a reiterat următoarele:

„105. Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza *Silver vs Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza *Păduraru vs România*, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”.

13.5. În Hotărârea nr. 14 din 27.05.2014, pentru controlul constituționalității art. II al Legii nr. 56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea articolului 60 din Codul penal al Republicii Moldova (sizarea nr. 27a/2014), Curtea Constituțională reține că legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit:

„47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”

80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

81. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza

Kokkinakis vs. Grecia din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (*cauza X. vs. Regatul Unit din 7 mai 1982*).

82. De asemenea, în cauza E.K. vs. Turcia din 7 februarie 2002, Curtea Europeană reafirmă cerințele previzibilității legii penale și formulării **suficient de clare**: „*Această condiție se consideră îndeplinită atunci când justițiabilul, citind textul dispoziției pertinente și, în caz de necesitate, cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțele judecătorești, poate să știe pentru ce acțiuni și inacțiuni poate fi supus răspunderii penale (§51)*”.

83. Curtea reține că legea penală are repercusiunile **cele mai dure comparativ** cu alte legi sancționatoare, ea incriminează faptele cele mai prejudiciabile, în speta este vorba de o infracțiune excepțional de gravă, respectiv **norma penală trebuie să dispună de o claritate desăvârșită pentru toate elementele componenței infracțiunii** în cazul normelor din partea specială a legii penale.

84. Formulele generale și abstracte **într-un caz concret** pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

13.6. În Hotărîrea din 22 iulie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție (sesizarea nr. 37g/2016), Curtea Constituțională a Republicii Moldova:

69. ...subliniază că formularea unor norme juridice declarative în acte normative nepenale, prin care se proclamă interdicția unei activități de întreprinzător, nu este suficientă pentru asigurarea principiului „ultima ratio”, prin care o faptă se incriminează ca infracțiune. Interdicția nu este suficientă pentru a declara respectivul comportament infracțiune. Mai mult decât atât, expresia generică utilizată în legile extrapenale, care reglementează activitatea de întreprinzător, și anume „nerespectarea prezentei legi atrage răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală, în conformitate cu legislația în vigoare”, nu poate determina în mod automat încorporarea activității în prevederea art. 125 lit. b) din Codul penal. O astfel de interpretare ar conduce la încălcarea principiului interzicerii interpretării extensive a legii penale. Or, interpretarea strictă a legii penale este un corolar direct al principiului legalității penale, a cărui valoare juridică este recunoscută atât în legislația națională, cât și în cea europeană. Art. 3 alin. (2) din Codul penal stabilește expres că „interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”, în caz contrar judecătorului i-ar reveni puterea de creare și legiferare a infracțiunilor.

70. ... menționează că, în materie penală, principiile „*nullum crimen sine lege*” și „*nulla poena sine lege*”, stabilite ca valori constituționale în art. 22 din Constituție, impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii **penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.**

71. ... reține că persoana trebuie **să poată determina fără echivoc** comportamentul care poate avea un caracter penal.

72. În cauza Dragotoniuc și Militaru-Pidhorni c. României (hotărârea din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat: „Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, dispozițiile de drept penal sunt **supuse principiului de strictă interpretare.**”

73. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea de Justiție a UE a statuat că „principiul potrivit căruia o dispoziție de drept penal nu poate fi interpretată extensiv în defavoarea acuzatului, corolar al principiului legalității incriminării și al pedepsei și, în general, al principiului securității juridice, împiedică declanșarea procedurilor penale în privința comportamentelor ce nu sunt clar definite ca infracțiuni prin lege” (Procedurile penale împotriva lui X, cauzele reunite C-74/95 și C-129/95, 12 decembrie 1996, §25).

13.7. În Hotărîrea din 14 mai 2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 361 alin. (2) lit. c) din Codul penal (confeccionarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor de importanță deosebită false) (Sesizarea nr. 25g/2018) Curtea Constituțională a Republicii Moldova:

61. ...Totuși, așa cum a reiterat recent Curtea Europeană în cauza Prigală v. Republica Moldova, 13 februarie 2018, §§ 38-40, interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană.

62. ..., în lipsa unor repere obiective, inclusiv normative, atribuirea unui document de importanță deosebită (determinarea obiectului infracțiunii-n.m.) se face la discreția celor care aplică legea penală, justițiabilul găsindu-se într-o stare de insecuritate juridică.

V. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constitutionale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza hotărârii menționate, Curtea Constituțională a hotărât:

în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor..., ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indicată este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

-Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

VI. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

VII. Prevederi relevante din Declarația Universală a Drepturilor Omului⁴

Articolul 11.2

Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul în care a fost sfârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decît aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

VIII. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, ...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și avînd un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

⁴ În vigoare pentru Republica Moldova din 12 septembrie 1997.

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a **cauzei sale**, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra **încălării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil**, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.
2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-a datorat unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

IX. Prevederi relevante din Codul penal al Republicii Moldova:

Articolul 3. Principiul legalității

(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărîri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.
(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise.

Articolul 337. Trădarea de Patrie

(1) Trădarea de Patrie, adică fapta săvârșită intenționat de un cetățean al Republicii Moldova în dauna suveranității, inviolabilității teritoriale sau a securității de stat și a capacității de apărare a Republicii Moldova, prin trecerea de partea dușmanului, spionaj, divulgare a secretului de stat unui stat străin, unei organizații străine sau reprezentanților lor, precum și acordarea de ajutor unui stat străin la îndeplinirea activității dușmănoase împotriva Republicii Moldova, se pedepsesc cu închisoare de la 12 la 20 de ani.

(2) Este liberat de răspundere penală cetățeanul Republicii Moldova, racolat de serviciul de spionaj străin pentru îndeplinirea unei activități dușmănoase împotriva Republicii Moldova, dacă el nu a săvârșit nici un fel de acțiuni pentru realizarea însărcinării criminale primite și a declarat de bună voie autorităților despre legătura sa cu serviciul de spionaj străin.

Articolul 338. Spionajul

Transmiterea, precum și sustragerea sau culegerea de informații ce constituie secret de stat în scopul transmiterii lor unui stat străin, unei organizații străine sau agenturii lor, precum și transmiterea

sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații pentru a fi folosite în dauna intereselor Republicii Moldova, dacă spionajul este săvârșit de un cetățean străin sau de un apatrid, se pedepsește cu închisoare de la 12 la 20 de ani.

X. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII:

Pornind de la cele expuse consider că prevederile nominalizate ale Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare nu corespund prevederilor articolelor 4, 20, 21, 22, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, respectiv în coformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale;

SOLICIT:

- 1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale.
- 2. Exercițarea controlului constituționalității prevederilor articolelor 337 și 338 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, la general, și în particular a cuvintului "spionaj" din alineatul (1) art. 337 Cod penal, din sintagma "de serviciul de spionaj străin" și a expresiei "de spionaj" din alineatul (2) art. 337 Cod penal, a sintagmei "precum și transmiterea sau culegerea, din însărcinarea serviciului de spionaj străin, a altor informații" și a expresiei "dacă spionajul este" din art. 338 din Codul penal al Republicii Moldova, în sensul corespunderii acestora cu prevederile articolelor 4, 20, 21, 22, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

XI. EXPUNEREA DATELOR SUPLIMENTARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Se impune ca instanța care judeca cazul, în virtutea alineatului (3) art. 7 Cod procedură penală, să dispună suspendarea judecării cauzei, pînă cînd actele juridice invocate vor fi supuse controlului constituționalității.

XII. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă: Materialele cauzei penale, care urmează a fi prezentate de instanța de judecată, precum și extrase din Codurile penale ale Federației Ruse, Ucrainei, Republicii Belarusi, Uzbekistanului, Armeniei, Kazahstanului, Estoniei și României, în partea ce referă la problema vizată, pe 3 file.

XIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,
Avocatul

Gheorghe MALIC

